

12. STUDIJA

BRAČNE I DRUGE PREDNOSTI I OBVEZE NOVOG STVORENJA

Razne Obveze Novog Stvorenja – „Svi Jedno u Kristu Isusu” – Bludno Druženje Nije Podrazumijevano – Muškarac i Žena u Božanskom Uređenju – Poglavarstvo Muža Nije Tiranija – Brak Novog Stvorenja – Savjet Novim Stvorenjima O Različitim Okolnostima Bračnog Saveza – U Slučaju Napuštanja – Savjest, Konačni Ispit – Eunusi, Djevice, Celibat – „Samo u Gospodinu” – Odgovornosti Roditelja.

„Nema više ni Židova ni Grka; nema ni roba ni slobodnjaka; nema ni muško ni žensko, jer ste vi svi jedno u Kristu Isusu. Jer svi koji ste u Krista kršteni, Kristom ste se odjenuli.” (Gal. 3:27,28)

NOVO STVORENJE se isprva sastoji od samo novozačete volje, koja ima obećanje novog, savršenog, duhovnog tijela u uskrsnuću ako se pokaže odanim svojim savezima prema Gospodinu. Njegov Zakon Ljubavi obvezuje ga prije svega Bogu i označava vrlo srdačnu poslušnost božanskoj volji u svim stvarima. Njegova je druga obveza prema njegovoj braći od Novog Stvorenja, da im čini dobro. Treća mu je obveza činiti dobro svim ljudima dok za to ima priliku, i kada to prve dvije obveze mogu dopustiti. Iako Novo stvorenje, nova volja, nema svoje vlastito tijelo kroz koje bi moglo djelovati i iskazivati se, nije bez tijela, jer kao nasljednik tjelesne volje i tjelesnog uma, uživa, kao dio svoje imovine, i prednosti i obveze prirodnog tijela, u kojem ono mora privremeno boraviti i putem kojega samo ono može naći izraz.

Čak i kad bi ljudsko tijelo bilo savršeno u svakoj pojedinosti nova volja bi doživjela poteškoće u vezi s njegovom uporabom, jer je od zemlje, zemljano. Prilagođeno je zemaljskim uvjetima, a njegove ambicije i želje jesu

zemaljske, koliko god bile čiste i plemenite; dok su ambicije i želje nove volje nadahnute nebom sa nadasve velikim i dragocjenim božanskim obećanjima božanske poruke. To je točno bilo slučaj s našim Gospodinom Isusom, čije je tijelo bilo „sveto, besprijekorno, neokaljano i odvojeno od grešnika.” Ipak je, prema svom savezu, i prema uvjetima u kojima bi ta nova priroda uspijevala i bila spremna za novo tijelo u uskrsnuću, bio dužan razapeti tijelo – prekrižiti ga, predati ga, podložiti ga i podvrgnuti svojoj novoj volji. Čak i pravilni, prirodni ukusi, sklonosti i želje moraju se žrtvovati, kad god bi došli u sukob s Očevom voljom, Očevom pripremom, Očevim providonosnim vodstvom; a to je uključivalo žrtvu tijela, čak do smrti, kao neophodno za potpuno usvajanje Novog stvorenja i njegovo proslavljenje na božanskom nivou postojanja.

Podčlanovi Novog Stvorenja, Kraljevskog Svećenstva, imajući nesavršena tijela, čija žrtva ne bi mogla biti prihvatljiva Bogu jer su nečista, grešna, nesavršena, trebaju prije svega biti opravdani žrtvom svog Gospodina Isusa. Zaslugom njegovog pomirenja grijesi i nesavršenosti njihovih smrtnih tijela su pokriveni, i više im se ne uračunavaju, i tako u uračunatom smislu njihova tijela su prihvaćena kao žrtve. Apostol izjavljuje to *opravdanje* rekavši: „Zaklinjem vas stoga, braćo, milosrđem Božjim [u pokrivanju vaših grijeha kroz vjeru u Krista] : prinesite svoja tijela na žrtvu živu, svetu, ugodnu Bogu, kao svoje razumno bogoslužje.” (Rim.12:1)

Kada se je to žrtvovanje našeg *uračunato opravdanog* tijela dogodilo mi smo pojedinačno bili začeti od Duha da budemo sinovi Božji – sinovi na duhovnom nivou postojanja, umjesto na ljudskom nivou postojanja. Tada je posvećena *volja* bila prihvaćena kao Novo Stvorenje i započela je svoje postojanje, koje mora napredovati u omjeru u kojem ostaje vjerna Boga i savezu žrtvovanja smrtnog tijela i njegovih interesa. Smrtno

tijelo tako žrtvovano i računato mrtvim s Kristom mora biti tako „oživljeno” ili osnaženo *novom voljom* (Novo Stvorenje), toliko kontrolirano njome, da se o ostatku života figurativno govori kao o uskrsnulom životu. Za Novo Stvorenje, novu volju, koje djeluje unutar i kroz ova smrtna tijela, figurativno je objavljeno da je ustalo s Kristom, i živi za, teži, onim stvarima koje su gore. (Kol. 3:1)

Apostol ukazuje na tu novost života, ili figurativno uskrsnuće, u kojem nova volja koristi smrtno tijelo u božanskoj službi, govoreći: „Ako li Duh onoga koji je uskrsnuo Isusa od mrtvih prebiva u vama, onaj koji je uskrsnuo Krista od mrtvih, oživjet [osnažiti] će i vaša smrtna tijela po svome Duhu koji prebiva u vama.” (Rim. 8:11) U mjeri u kojoj, dakle, nova volja tako dobiva kontrolu nad našim smrtnim tijelima i koristi ih u sadašnjem životu kao najbolju i jedinu zamjenu za duhovno tijelo, koje se ne može dobiti prije uskrsnuća – u ovoj mjeri možda ne bi bilo pogrešno smatrati smrtna tijela Novog Stvorenja privremenim zamjenama za duhovna tijela na koja čeka.

Ali sva ova stvar uračunavanja je duhovna i razumije se i cijene ju samo oni koji su začeti od Duha, i kojima je na taj način omogućeno da gledaju stvari s božanskog stajališta. Sa svjetskog gledišta, sve je to neistinito, nestvarno – „glupost”. Oni vide razliku u cilju, ambiciji i ponašanju, ali oni ne znaju kako to protumačiti. Oni to mogu smatrati hirom, manijom ili stavom „svetiji od tebe” ili licemjerjem. Ne možemo poreći da po svemu sudeći postoje te razne krivotvorine Novog Stvorenja – kukolj, koji ima vanjsku sličnost pšenici, ali drugačiji su u srcu. Novo Stvorenje ne treba biti iznenađeno ili razočarano što ga svijet ne razumije; nego imati na umu božanski savjet da nas svijet ne pozna, kao što nije poznao ni našeg Gospodina. Ispit je naše vjernosti Bogu kada zbog slijeđenja Isusa moramo biti odvratni u očima onih koje volimo i čije poštovanje nije nerazumno željeti. Činjenica da

prijateljstvo svijeta i njegovo poštovanje znače neprijateljstvo prema Bogu i nelojalnost savezu posvećenja mora biti riješena stvar Novim Stvorenjima.

„Svom Gospodaru moram biti istinit,
Koji me kupio svojom krvlju.”

Naša se sadašnja istraga odnosi na ispravan tijek ponašanja tih Novih Stvorenja, tih novih volja, koje djeluju u i kroz ta posvećena tijela, koja imaju određene odnose s drugim ljudima i određene odgovornosti, prema njima, prema tijelu. Volja je Božja da će Novo Stvorenje poštivati te obveze njegovog smrtnog tijela u svim stvarima pravde – u poštenju, u dužnosti, u odgovornostima koje s pravom pripadaju njegovom smrtnom tijelu. U sadašnjim uvjetima, stoga Novo Stvorenje ne može u svim stvarima činiti ono što bi više voljelo, nego se u izvjesnim stvarima mora voditi obvezama tijela, jer je božanska zapovijed da „nastoji oko onoga što je pošteno pred svim ljudima”; i dalje „ako tko ne skrbi za svoje, zanijekao je vjeru i gori je od nevjernika.” (Rim. 12:17; 1. Tim. 5: 8)

S obzirom na ove činjenice, lako će se vidjeti da je pred novom voljom složen zadatak: (1) Ugađati Bogu u ostvarenju žrtve tijela; (2) raspoznati jasno koje bi se želje i zahtjevi tjelesnog odnosa trebalo uzeti u obzir i dati pristanak za njih; (3) do koje mjere ti zahtjevi i ustupci mogu biti pravilno učinjeni bez kršenja i poništavanja saveza – koji je na život ili na smrt – „Jer ako živimo po tijelu, umrijet ćemo, ali ako kroz Duh koji umrtvljujemo [ubijamo] tijelo živjet ćemo” – na kraju postići savršenstvo u uskrsnuću. Ovdje nastaje još jedna poteškoća. Tijelo ne umire dobrovoljno: mora biti usmrćeno voljom, umom, Novim Stvorenjem; i tako, utvrdivši da postoje izvjesni ustupci koje treba napraviti, prema volji Božjoj, tijelo je vrlo pripravno iskoristiti te ustupke i potražiti ne samo veći ustupak od „stvari koje su potrebne”, nego također i slobode i

prava duž linija koje nisu obveze, i što bi predstavljalo ometanje zavjetovane žrtve.

Ta nastojanja naših smrtnih tijela, ponekada da opravdaju grijeh i ponekad da izbjegnju žrtvu, prouzročuju često Novom Stvorenju zbunjenost, a nerijetko i privremeno spoticanje; sve dok postupno ne uči sve više i više o varljivosti vlastitog tijela i njegovim slabostima, i postupno raste u milosti i u mudrosti koja dolazi odozgo i stječe sve više i više nadmoći u držanju tijela „u pokornosti” – u podložnosti novom umu. (1. Kor. 9:27) Stoga, kroz gorko iskustvo, Novo Stvorenje uči uvažavati izjavu Gospodinove Riječi, da iako je tjelesno srce, volja tijela ubijeno, i ni u bilo kojem smislu riječi da ono kontrolira, „je *varljivije* od svega” i, ponekad, „beznadno opako,” i očajnički gorljivo u svom nastojanju srušiti vladavinu nove volje, i tako uništiti Novo Stvorenje – u namjeri da staro stvorenje može oživjeti i hoditi po tijelu, a ne po Duhu.

Bludno Druženje Nije Podrazumijevano

Gospodin nas jasno uči preko Apostola da su njegove preferencije i povlastice slične svim Novim Stvorenjima – prema njihovoj revnosti, prema ljubavi prema Njemu i principima zastupljenima u njemu; i da uvjeti spola, rase, boje kože itd. smrtnog tijela nemaju nikakvog utjecaja na njega u njegovom sudu o njegovom narodu, u njegovoj procjeni njih, i u raspodjeli konačnih nagrada. Poznavajući Očevo gledište o ovom predmetu, svi od Novog Stvorenja moraju imati sličan pogled na to, moraju cijeniti sva Nova Stvorenja u Kristu Isusu kao „braću,” moraju biti ljubazno privrženi prema svima, moraju nastojati služiti svima, ne smiju pokazivati pristranost među braćom, izuzev takvima kojima je Gospodina sam pokazao – time što je favorizirao i počastio one koji pokazuju najveću mjeru revnosti za njegovu stvar. Ali sva ova nepristranost, ovo ignoriranje spola, boje kože, rase, itd.,

pripada nam kao Novom Stvorenju i samo djelomično utječe na naša smrtna tijela i njihov međusobni odnos i odnos prema svijetu. Stoga Novo Stvorenje mora održavati ispravnost ponašanja i odnosa između spolova.

Oni bi doista trebali imati veći stupanj mudrosti i razboritost od svijeta zbog toga što su bili začeti duhom zdrave pameti. Oni bi u skladu s tim trebali shvatiti da bi bilo prikladno da kao Novo Stvorenje, ne želeći hodati po tijelu, nego po Duhu, budu još oprezniji od svjetovnog, tjelesnog čovjeka, što se tiče slabosti njihovog tijela i što se tiče ispravnosti određenih mjera i granica pravilnog ponašanja, skromnosti, rezerviranosti itd., među spolovima. U onoj mjeri u kojoj Novo stvorenje teži za duhovnim životom, i proporcionalno tome koliko shvaća da seksualne želje ratuju protiv interesa Novog Stvorenja, u tom istom omjeru trebali bi nastojati, čak i više od svijeta općenito, poravnati staze za njihove noge i podići što je više moguće barijera i što je snažnijih moguće između sebe i iskušenja.

Isti se argument odnosi na rasne razlike. Postoji odnos Duha i jedinstvo Duha koji se potpuno razlikuje od odnosa i jedinstva u tijelu. Vjerujemo da će interesi Novog Stvorenja biti općenito sačuvani očuvanjem mjere odvojenosti u tijelu, jer ideali, ukusi, želje, stavovi, itd., jedne rase nužno su više ili manje u sukobu s idealima itd. druge; dakle, nekoliko rasa čovječanstva vjerojatno će pronaći svoje duhovne interese kao Novih Stvorenja najbolje očuvanima u mjeri odvojenosti. Neće biti poteškoća u ovom pravcu ako se razlika između Novih Stvorenja i fizičkih tijela jasno razaznaje. Kao što Apostolove riječi na početku ovog poglavlja ne bi dale nikakovo opravdanje za popularno grupiranje muškaraca i žena, jer oni su oni „svi jedno” bratstvo u Kristu Isusu, stoga oni ne bi trebali razumjeti da se podrazumijeva bilo što promiskuitetno između različitih rasa. Međutim, postavlja pred nas standard

duhovnog uvažavanja i odnosa, i obveza pojedinačno i prema svima u stvarima duhovnim i materijalnim.

Muškarac i Žena u Božanskom Uređenju

Apostol izjavljuje da je „glava svakog muškarca Krist, a glava ženi je muškarac i glava Kristu je Bog.” (1. Kor. 11: 3) Ovo je jednoobrazno učenje Svetoga Pisma. Kao što Apostol pokazuje, poglavarstvo muškarca je naznačeno kao božanska namjera u stvaranju najprije muškarca, a kasnije žene, kao odvojenog dijela njega. Apostol raspravlja upravo o toj temi, a njegove riječi su: „muškarac je slika i slava Božja, a žena je slava muškarčeva. Jer muškarac nije od žene, nego žena od muškarca, i nije muškarac stvoren za ženu [da bude njen pomoćnik], nego žena za muškarca [da bude njegov pomoćnik]. Zbog toga treba žena imati vlast na svojoj glavi.” (1. Kor. 11:7-12)

Primijetit će se da ovo nije argument u vezi odnosa koji postoji ugovorom između muškarca i žene, nego još šire, temeljen na vezi spolova prema redosljedju božanskog stvaranja i namjere. Ne postoji nikakva sugestija u ničemu što Apostol kaže ovdje, ili da to Sveto Pismo bilo gdje nalaže da je muškarac gospodar, a žena njegov rob, što je čini se pogrešna misao koju se ponekad gaji; ali nikada, mi vjerujemo, od onih koji imaju „Kristov um.” U božanskom uređenju obitelj je jedinica u sadašnje vrijeme i svaki muškarac koji postaje punoljetan privilegirani je da zasnuje obitelj, čiji bi on trebao biti odgovorna glava i predstavnik pred Bogom i ljudima.

Poglavarstvo Muža Nije Tiranija

Da poglavarstvo ne podrazumijeva tiraniju je očito iz Apostolove izjave da je Krist glava Crkvi, Glava muškarcu; i njegove daljnje izjave da je Bog, Otac, Glava Kristu. Ne nalazimo nikakvu tiraniju bilo u odnosu Sina prema Crkvi ni u

odnosu Oca prema Sinu. Pozicija glave, međutim, podrazumijeva odgovornost, skrb, brigu, snabdijevanje. Tako je Nebeski Otac učinio pripremu za Sina, i to je bila slavna priprema. Istina, provođenje božanskog plana uključivalo je patnju i žrtvu od strane Sina; ipak brižni Otac nije planirao ništa ozbiljnije, niti presudnije nego što je bilo potrebno u izvršenju njegove velike i divne namjere, u kojoj Sin, sada visoko uzvišen daleko iznad poglavarstava i vlasti i svakog imena koje je imenovano, ima častan udio. Sin se radovao prednosti koju je uživao prinošenja žrtve i poslušnosti Očevu planu i on se također raduje i slavama u koje je ušao i u onima koje dolaze. Tako je i, s poglavarstvom Gospodina Isusa nad Crkvom. Daleko od toga da nam njegovo poglavarstvo znači tiraniju, ono je sinonim ljubavi i brige i uslužnosti svim članovima Novoga Stvorenja. Slično tome, poglavarstvo muža nad ženom i djecom označava odgovornost, posebnu brigu, kao opskrbljivača, onoga koji predviđa, koji se brine, zaštitnika, vodiča, primjera. Oh, da svi očevi mogu ispravno vidjeti njihove dužnosti, njihove odgovornosti, njihove prednosti po prirodi, pod božanskim uređenjem; i da videći ih bi ih mogli koristiti, a ne zloupotrebajavati!

Kad čitamo u Postanku, kao dio prokletstva ili osude na majci Evi, a posredno i na sve njene kćeri, riječi: „Imat ćeš želju za svojim mužem, i on će vladati tobom,” i zatim pogledamo da vidimo kako je ovo pravilo bilo primijenjeno u cijelom svijetu, mi nalazimo da je u mnogim slučajevima to bilo pravilo tiranije, i da je snaga uma i prirode palog čovjeka, veoma često bila pokazivana na štetu, umjesto za udobnost i prednost supruge i djece. Svi dobri, plemeniti muškarci i žene moraju odbaciti takvo stanje stvari; niti možemo pretpostaviti da je takva zlouporaba moći sve samo ne uvredljivo i sramotno u očima Stvoritelja.

Zlouporaba tjelesne i mentalne snage od strane nekih muževa i očeva nesumnjivo je bilo na njihovu vlastitu nesreću

i na opću degradaciju rase; jer iako je žena po prirodi sklona gledati na glavu i tražiti i pokoravati se onome što ona prepoznaje kao pravedni autoritet („želja za mužem”), ipak zlouporabe glave i loši primjeri postavljeni jedni drugima su u značajnoj mjeri okrenuli ono što je bilo, i još uvijek je podloga prirodnog stava žene. Prinuđena nužnošću da se brani od nerazumnih zahtjeva sebičnosti i tiranije, opći rezultat je bio demoraliziranje cijele rase; tako da dok su prirodni i Biblijski poredak vrlo općenito priznati, ni muškarci ni žene općenito ne znaju kako se prilagoditi sadašnjem nesređenom i poremećenom stanju društvenih stvari.

Kao posljedicu toga često nalazimo kako pali ljudi teže za gospodarenjem i poglavarstvom za koje su prilično nesposobni, kako bi ga mogli zloupotrijebiti iz koristoljubivih interesa; istodobno ne uspijevajući prepoznati i uvažiti njihov odgovarajući autoritet i odgovornost kao zaštitnika obitelji. Vidimo ženu, također izopačenu i sebičnu, sklonu ne samo da se pobune+ i protiv nerazumnog i neprimjerenog vodstva, nego čak i da ospori bilo koju poziciju, i da se cjenka i svađa oko toga; i dok ne tvrdi da je skrbnik obitelji, ipak pokušava, izravno ili neizravno, uzurpirati autoritet poglavara doma, uzeti i zadržati kontrolu nad novčanikom i nad obitelji. Gdje god ti uvjeti prevladavaju, budući su u suprotnosti sa božanskom namjerom i uređenjem, donose prije ili kasnije više ili manje gorki plod – koliko se god mudrim ili potrebnim mogli neko vrijeme činiti. Miroljubivi plodovi pravednosti jedino se mogu očekivati u slijedeđu božanskog prirodnog poretka. Može se tvrditi da je u sadašnjem stanju stvari, nevolja ove vrste neizbježna; da će sebični muškarci prijeći granice božanskog reda i namjere, i da će sebične žene učiniti isto; da se, posljedično, mir i red i blagoslov namijenjeni savršenom čovjeku nikada ne mogu ostvariti od strane njegove pale djece, i da je jedini lijek na vidiku za sadašnje obiteljske nevolje kroz Adamov pad i zanemarivanje božanskog plana, obnova. Na

ovo pristajemo i pridružujemo se od srca Gospodinovoj molitvi: „Dođi Kraljevstvo Tvoje. Tvoje, Budi volja tvoja na zemlji, kao i na nebu.”

Ne razmatramo sada mogućnost dovođenja reda iz nereda među čovječanstvom, nego pravilno uređenje i pravac u životu za Novo Stvorenje u vezi doma, obitelji itd. – i dužnosti jednog prema drugome kao muža i žene, roditelja i djece. Mogli smo, dovoljno ispravno, razmotriti ovu temu pod naslovom dužnosti i obveza Kršćanskih muškaraca i Kršćanskih žena, da nije pojam Kršćanin izgubio tako mnogo od svog izvornog značenja koje je sada općenito shvaćeno da znači bilo koji pojedinac koji nije ni Židov ni poganin. Strogo govoreći, riječ Kršćanin, označavajući onoga tko vjeruje u Isusa iz Nazareta i njegov je sljedbenik, primjenjiva je samo na Novo Stvorenje. To je zato što je otklon toliko učestao, toliko općenit da moramo biti konkretni da bismo istinski razlikovali posvećene vjernike kao Novo Stvorenje.

Apostol izrazito ističe da je bračni odnos među čovječanstvom namijenjen pod božanskim uređenjem biti simbol ili ilustracija veze između Krista i Crkve, njegove Zaručnice – njegova tijela. Jezik je veoma eksplicitan:

„Žene, pokoravajte se svojim muževima kao Gospodinu, jer je muž glava ženi kao što je i Krist glava crkve; i on je Spasitelj tijela! Stoga kao što je crkva podređena Kristu, tako neka i žene budu svojim muževima, u svemu! Muževi, ljubite svoje žene kao što je i Krist ljubio crkvu i sebe predao za nju, da bi je posvetio i očistio vodenim pranjem, po riječi, da bi je priveo sebi kao slavnu crkvu, bez ljage, ili bore, ili nečega takvog, nego tako da bude sveta i bez mane. Tako su muškarci dužni ljubiti svoje žene kao svoja tijela. Tko ljubi svoju ženu, ljubi sebe. Jer nitko nikada nije mrzio svoje tijelo, naprotiv, hrani ga i njeguje kao i Gospodin crkvu. Jer smo udovi njegova tijela, od njegova mesa i od njegovih kostiju. Stoga će čovjek ostaviti oca i majku te prionuti uza ženu, i bit će dvoje jedno tijelo. Veliko je ovo otajstvo, ali ja govorim glede Krista i crkve.

Ipak, neka i svaki pojedini od vas tako ljubi svoju ženu kao samog sebe, a žena neka poštuje svojega muža!” (Efež. 5:22-33)

Činjenica da su tipske bračne zajednice općenito tako nesavršene i tako nezadovoljavajuće ne poništava misao da j brak bio zamišljen kao tip, baš kao što su mnoge od žrtava Izraelaca bile nesavršene i nezadovoljavajuće, ali, unatoč tome, predstavljale su tip prave žrtve. Novo Stvorenje trebalo bi poštivati tipski, zemaljski brak i njegove odgovarajuće dužnosti i odgovornosti mnogo više zbog njihovog uvažavanja antitipskog jedinstva između Krista i njegove Crkve. Uvažavajući to tako, svaki Kršćanski muž nalazi najveći mogući primjer svojih dužnosti i odgovornosti prema svojoj supruzi u Gospodinovoj brizi za Crkvu i svaki njezin interes, materijalni, duhovni, sadašnji i budući, do mjere žrtve njegovog života u njenu korist. Isto tako i supruga, dok cijeni dužnosti i odgovornosti Crkve prema Gospodinu, prepoznaje viši ideal ženine dužnosti i odnosa prema mužu kao njegova pomoćnica. Ali ne smijemo očekivati da ovi osobiti odnosi i njihova pravilna primjena mogu biti razaznati jasno osim onih koji imaju um Kristov. Stoga, dok potičemo sve koji ugovaraju bračni odnos da što potpunije spoznaju božanski ideal, mi ipak, napominjemo da nitko ne može shvatiti i cijeniti i primjeniti sva načela i ideale povezane s ovim tipom, osim onih koji su začeti od Duha – Novo Stvorenje – jer samo ovi imaju Kristov um.

Može se urgirati da budući pojedinci iz ljudske rase nisu svi pali na isti stupanj, nerijetko se dogodi da supruga posjeduje superiornije osobine uma i od srca od onih njezina muža. Pitanje onda nastane, zar ne bi oni pod takvim okolnostima uzeli u obzir da bi takvu suprugu, nadarenu sa vrhunskim talentom, prosudbom i sposobnosti, trebalo smatrati glavom obitelji, a muža kao pomoćnika? Mi odgovaramo, Ne. Božansko uređenje je u takvom braku zanemareno; jer jedna žena se ne bi trebala udati za muškarca ispod sebe po karakteru i talentima – onoga na koga one ne bi mogla ispravno ugledati

kao na svoju „glavu”. I nijedan muškarac ne bi smio oženiti ženu koja je superiornija od njega. Ni ti bi trebao onaj tko je postao Novo Stvorenje u Kristu Isusu postati nejednako ujarmljen s onim koji je još uvijek od zemlje, zemljani – bez obzira koliko plemenita i časna ta osoba može biti. Da bi se Novo Stvorenje trebalo vjenčati „*samo u Gospodinu*” savjet je koji se ne smije zanemariti i njegovo zanemarivanje je donijelo ozbiljne poteškoće mnogima od Gospodinovog naroda.

Brak Novog Stvorenja

Međutim, kad je jednom došlo do bračne veze u koju se je ušlo prekasno je za žaljenje i ništa ne ostaje djetetu Božjem osim da izvrši bračni savez bezuvjetno, slovom i duhom, u mjeri u kojoj to on ili ona mogu. Ako su oboje Nova Stvorenja, i supružnici si odgovaraju, ne bi trebalo biti poteškoća ni na jednoj strani u odlučivanju glede ispravnih aranžmana i propisa za dom: ipak, kompatibilnost prirodne sklonosti i ukusa također bi trebalo pažljivo uzeti u obzir. Pravi kršćanski suprug, imajući Kristov um, voljeti će svoju ženu, imat će na umu da se je on zavjetovao da će ju njegovati, brinuti se za nju, skrbiti za nju ne samo glede fizičkih potreba, nego također i što se tiče hranjenja njezinog srca i naklonosti. Takav muž neće smatrati da je ispunio svoju dužnost pukog opskrbljivanja potreba i udobnosti hrane i odjeće i zaklona, nego će shvatiti obvezu prema svojoj ženi da uzme u obzir njene mentalne, moralne i duhovne interese također. Neće biti zadovoljan što je njezino vrijeme u potpunosti zaokupljeno obiteljskim obvezama i brigom, nego će, koliko je u mogućnosti, nastojati njegovati njezin um, njeno srce – koristeći njegovo poglavarstvo u obitelji da tako uredi njezine poslove da će ona imati razumno vrijeme za duhovno zajedništvo i proučavanje Istine. Takav muž neće zaboraviti da je, kao i kod sveg ostatka ljudske obitelji, sebičnost više ili manje ukorijenjena u njegovom smrtnom tijelu, i da će kao Novo Stvorenje biti na

oprezu kako taj stav neće predstavljati poteškoće ili nauditi drugima – posebno njegovoj supruzi i njegovoj djeci, koji su meso od njegova mesa i kost od njegove kosti.

Poglavarstvo u obitelji, koje se tako provodi u promicanju dobrobiti onih koji su pod njegovom brigom u vođenju, savjetovanju itd., kao i pružanju stvari potrebnih za njih, bit će daleko od tiranije. Niti će duh ljubavi u takvom mužu ignorirati ono što njegova supruga voli ili ne voli i njen ispravno dani savjet. Prepoznat će činjenicu da dok je savršeni Adam posjedovao sve osobine muževnosti, odvajanje Eve podrazumijevalo je odvajanje nekih od tih kvaliteta: i on će isto priznati da iako snaga uma i tijela po božanskom uređenju ostaje, i čini muža glavom obitelji, unatoč tome postoje osobine karaktera koje posebno posjeduje žena. Poniznost koja pripada duhu ljubavi spriječit će ga da bude slijep za procjenjive osobine koje Stvoritelj dodjeljuje ženskom spolu i on će priznati da njegove osobine srca i glave trebaju biti dopunjene ostalim kvalitetama koje po prirodi posebno prebivaju u ženi. On će, dakle, proporcionalno tome koliko ima „duha zdravog uma”, priželjkivati *pomoć* njegove supruge, njenu suradnju, njena gledišta, njenu simpatiju, njezinu ljubav, i visoko će ih cijeniti.

To ne znači da traženje supruginog savjeta znači u svim slučajevima poslušnost njezinim gledištima: na mužu je da važe, razmatra, balansira, odlučuje – dajući pravilno, razumno, dobronamjerno tumačenje mišljenja njegove supruge. Odgovornost poglavarstva je na mužu, i on to ne smije izbjegavati. To je božansko zaduženje, dio njegovog upraviteljstva, zbog čega će na kraju biti pozvan dati račun.

Isto tako supruga koja je Novo Stvorenje i koja se je udala „u Gospodinu,” i, nakon što je primjereno odlučila, dobro se uparivši, trebala bi imati malo poteškoća u prepoznavanju dužnosti i odgovornosti i prednosti njenog položaja po tijelu. „A žena neka poštuje svojega muža,” kaže Apostol. Ona ne

smije čekati da je oni izvana opomenu da joj nedostaje ženstveno poštovanje prema suprugu, niti da čeka da muž to učini ukazujući na to da on misli da se ona prema njemu ne odnosi s poštovanjem u skladu sa bračnim savezom i prema Biblijskim opisima ženine dužnosti. Baš naprotiv, trebala bi se pobrinuti da uvidi koje su odgovornosti i dužnosti žene, pobrinuti se da poštuje njezinog muža i shvati da ništa osim ovoga nije značenje njezinog bračnog zavjeta prema Svetom Pismu – što god to značilo prema svijetu i raznim ljudskim koncepcijama. Poštovanje prema mužu znači puno i stvarno ulazi u sve sfere života, i dodiruje i utječe na svaki postupak i riječ i misao glede doma i njegovih interesa.

Apostol Petar skreće pozornost na tu istu stvar donekle sličnim jezikom, govoreći: „žene, budite podložne svojim muževima...krotka i smirena duha, što je pred Bogom dragocjeno. Jer od davnine su se tako ukrašavale svete žene koje su se pouzdavale u Boga i bile podložne svojim muževima, kao što se Sara pokorila Abrahamu nazivajući ga svojim gospodarom.” (1. Pet. 3:1-6) Kao što čovjek koji iskazuje čast svojoj ženi iskazuje čast sebi, tako i žena koja poštuje svog muža poštuje sebe. Ali ovo poštovanje muža kao gospodina ili gospodara ili glave kućanstva ne znači ropstvo, jer Crkva ne zauzima prema Gospodinu ropski položaj, niti gaji ropski strah, već poštovanje ljubavi, predanosti – i ovo je primjer.

Ovo poštovanje prema mužu ne podrazumijeva da supruga ne bi trebala koristiti svoju prosudbu i skrenuti pažnju njenom mužu na poteškoće ili preteške terete za nju itd., nego njezino iznošenje svojih gledišta, svojih nada i želja ne bi trebalo biti na način uslovljavanja, već na pun poštovanja način, koji bi prepoznao poglavarstvo njezinog muža i nastojati biti sretna i zadovoljna sa njegovim odlukama nakon što mu je iznijela svoja razmišljanja o temama od obostranog interesa. Trebala bi nastojati biti toliko pažljiva, toliko mudra u vođenju takvih

kućanskih poslova koje bi joj muž povjeravao, da će zaraditi više i više njegovog povjerenja, i moći sve više i više ispuniti u kući, bilo velikoj ili maloj, važne dužnosti pomoćnice. Pomisao da je pomoćnica i njena želja za odobravanjem njezina supruga, shvatit će se da je u strogom skladu s Apostolovom sugestijom o ispravnom odnosu Crkve prema Gospodinu, u vjernosti, i želji za njegovim priznanjem. Ali kao što bi u Crkvi bilo grijeh ignorirati Glavu, Gospodina, u bilo kojoj mjeri u povezanosti s djelom i njegovim interesima, tako bi i supruga trebala smatrati da bi njezin pravac postupanja bio grijeh i kršenje njenog saveza bilo da ona pokuša upravljati zemaljskim domom, i u bilo kojoj mjeri ignorirati onoga kome se je ona zavjetovala na poštovanje kao glave obitelji.

U slučaju dva Nova Stvorenja koja nisu dobro uparena – gdje je supruga očito superiornija – postoji opasnost od poteškoća u prilagođavanju poslova. Ako supruga ima bolji sud u pogledu vođenja domaćinstva, u odnosu na potrošnju novca, u odnosu na odgoj djece, itd., ona, dakle, nije slobodna preuzeti vodstvo obitelji i da naredi i usmjeri supruga kao da je on jedno od njezine djece ili sluga. Takvo kršenje božanskog uređenja zasigurno će duhovno štetiti, ako ne financijski i u materijalnim stvarima, ne samo muškarcu, nego i ženi.

Muž bi u takvim uvjetima postupno gubio ono malo muževnosti koju je posjedovao, postupno prepuštajući sve u ruke svoje supruge, i postajući samo njen alat, njezin rob, da opskrbljuje za život i izvršava njezine zapovijedi. Takvo stanje ne bi bilo povoljno mužu kao Novom Stvorenju; takva degradacija njegovog tijela sigurno bi na njega reagiralo nepovoljno, demoralizirajući ga i ometajući njegov rast u milosti, u znanju i u službi Istine. Učinak bi se i na supruzi pokazao štetnim do te mjere da se slijedi krivi put – puno ili malo. Ako je slučaj ekstreman, onda supruga – kako joj njezin suprug postepeno predaje sve ili kada ona postupno vadi iz

njegovih ruku, odgovornosti muža – osjeća težinu toga na sebi uz njezine majčinske dužnosti; i u njezinu pokušaju da bude oboje muž i supruga, i otac i majka, ona će sigurno postati manje ili više „poslovna žena”, manje-više tvrdoglava i sva obuzeta sobom. Njezini se prijatelji mogu diviti snazi karaktera koju ona pokazuje i mogu smatrati da je pravac kojeg ona poduzima neizbježan – možda je čak i ohrabre i drže je kao hvalevrijedan primjer žene jake volje; ali nitko od njih neće je *voljeti* kao što bi je volio da se je razvijala u skladu s pravom ženstvenošću i dostojanstvom supruge. Štoviše, kvalitete tijela koje se uzgaja takvim pravcem postupanja reagirale bi nepovoljno na nju kao na Novo Stvorenje u Kristu i, nehotice, ona bi postala manje duhovnom i više obuzeta sama sa sobom u stvarima koje se odnose na Crkvu.

Ispravan tijek djelovanja u takvom slučaju ne- usaglašenosti Novih Stvorenja je za muža da sam sebi kaže: Uzeo sam ženu suprotno božanskom uređenju. Napravio sam tako veliki rizik za nesreću kod kuće. Moj jedini pravac postupanja, sada, je da nastojim najbolje što mogu kako bih dosegao svoj najviši ideal pravog muža – što više slijediti primjer Gospodina. Trebat ću tim više paziti na svaku moju riječ i postupak – tražiti tim više gorljivo mudrost koja dolazi odozgo, da mogu što više izvršavati dužnosti poglavara ovoga kućanstva, za koje shvaćam da nisam prirodno kvalificiran.

Žena bi u takvom slučaju trebala reći sama sebi: zanemarila sam Gospodinov božanski propis i krivo sam se uparila da ne mogu poštovati svog supruga, nego instinktivno shvaćam da sam mu nadređena u prirodnoj obdarenosti. Moram iskoristiti stvar najbolje. Moram odano odraditi svoj dio posla; i u mjeri u kojoj budem utvrdila nedostatke mog muža, nastojat ću koristiti taktičnost i moliti se za mudrost odozgo da bih znala kako da mu pomognem, *podignem ga*, napravim od njega plemenitog čovjeka i da mu se što više poveća sposobnost, da bih tako mogla povećati moju ljubav i poštovanje prema

njemu. Ništa manje od ovoga je moja dužnost prema mom bračnom savezu – bit će vjerno učinjeno kao Gospodinu. Što se tiče njegovih slabosti i loše prosudbe, ne samo da ću ih sakriti od stranaca, nego koliko god je moguće sakriti ću ih od sebe; i spominjući ih svome mužu, nastojat ću izbjeći bilo koje ukazivanje na ili prikaz mojih superiornih sposobnosti. Očekivat ću da će mu s vremenom vlastiti neuspjesi preporučiti moju bolju prosudbu, koju, međutim, neću pritiskati niti inzistirati na tome, već jednostavno navesti na ljubazan način koji priliči *pomoćnici*. Moje očekivanje će biti da će on uskoro tražiti moj savjet i dati mu sve veću težinu u svih sferama života, i time i dan po dan i godinu po godinu mi možemo rasti zajedno u skladu s božanskim obrascem odnosa između Krista i Crkve. Ja ću biti blagoslovljena kao supruga u kultiviranju poniznosti i podvrgavanju božanskom uređenju: moj će muž biti blagoslovljen uzdižućim utjecajima koji će mi biti omogućeni da mu donesem, i time i pogrešno uparivanje koje se u početku činilo tako nepovoljnim, može, po Gospodinovoj milosti – slijedenjem uputa njegove Riječi – rezultiraju time da nas dovede oboje bliže božanskim standardima kako ih iznosi Apostol.

Još jedan slučaj koji se razlikuje od gore navedenog može se sugerirati kao moguć, naime, da dva Nova Stvorenja, dobro uparena prema tijelu, možda nakon godina zajedništva i korisnosti postanu ne- upareni. Takav zaključak za takav povoljan početak značio bi da je jedno ili drugo izgubilo sveti duh ljubavi – ako ne u potpunosti, barem u vrlo velikoj mjeri; da je jedan ili drugi zanemario apostolski nalog i cjelokupni božanski propis dužnosti muževa prema ženama i žena prema muževima. Ako bi krivnja bila na mužu i on bi prestao skrbiti za ženu, prestao je njegovati, i, naprotiv, napustio ju ili u srcu ili u ljubavi ili stvarnom zapravo bi značilo da se je on ozbiljno udaljio od Gospodina i od vodstva njegova Duha, i od „mudrosti koja dolazi odozgo, koja je prvo čista, zatim

mirotvorna, blaga i lako poučljiva, puna milosrđa i dobrih plodova.” U takvim okolnostima ne bismo mogli smatrati takvog priznatim od Gospodina kao „pobjednika” sve do nakon obnove.

Ili bi poteškoća mogla biti sa ženom. Mogla bi postati plahovita, visokoumna, tvrdoglava i postupno izgubiti pijetet prema mužu – možda ga čak i krivo prikazivati i napustiti ga i reći svakojako zlo protiv njega lažno. Takvo bi stanje stvari ukazivalo na vrlo pogrešno stanje srca, veoma udaljeno od onoga čemu smo poučeni iz Riječi i sigurno bi značilo duhovno propadanje, bez obzira na stupanj izvanjskog *oblika* pobožnosti kojeg bi se moglo održavati. Takav bi sigurno bio u lošem stanju da se pojavi pred Nebeskim Zaručnikom s bilo kakvom nadom u njegovo priznanje; jer takav pravac postupanja prema zemaljskom zaručniku zasigurno bi značio malo cijenjenja dužnosti Crkve prema njezinom Gospodar. Ako je nevjerna zemaljskom mužu koga vidi, to bi sigurno dovelo u pitanje i podrazumijevalo nevjernost nevidljivom Nebeskom Zaručniku.

Zemaljski odnos kao muža ili žene između Novog Stvorenja i onoga tko nije Novo Stvorenje nekima je stvar velike zbuđenosti, i postoje mnogi u takvom stanju. Gdje su njih dvoje dobro upareni prema tijelu problem je dovoljno težak; ali tamo gdje su pogrešno upareni i fizički i duhovno, poteškoće su još veće. Ako je muž od Novog Stvorenja i supruga ima duh svijeta, njegova prava religija i „duh zdrave pameti” kojeg on postupno pokazuje prema svim predmetima, i umjerenost koju stavlja u sve poslove, trebalo bi ga postupno dizati sve više i više u cijenjenju njegove svjetovne supruge, pod uvjetom da ona ima prirodno plemenit karakter i ljubazan stav. Njegov pažljiv tretman, puna sloboda savjesti koju bi joj voljno priuštio, i njegova vlastita predanost principu svi bi bili skloni učiniti takvu zajednicu sretnom, osim što bi mužu nedostajalo u njegovoj ženi ono duhovno zajedništvo koje kao Novo Stvorenje mora cijeniti više od svih ostalih zajedništava. Ali

njegove molitve u korist takve žene plemenitog uma, njegov primjer i pažljivo predstavljanje Istine će, po svoj prilici, pridobiti takvu ženu za Gospodina i učiniti od nje duhovnu, kao i prirodnu pomoćnicu. Tako njegovo strpljenje i vjernost njegovim bračnim obvezama bi moglo donijeti veliku naknadu dok bi njena vjernost principu jednako donijela blagoslov i sreću njenom životu.

Ako je supruga pripadnica Novog Stvorenja a muž ima duh svijeta, i oni su bili dobro upareni, problem će se slično tome relativno lako riješiti. Plemeniti muž, iako svjetski, prepoznat će savjest svoje supruge u njenom pokazivanju umjerenosti; i njegova želja da joj osigura mentalne i moralne i duhovne mogućnosti, što bi bila njegova dužnost kao muža, dalo bi joj sve što bi mogla poželjeti kao supruga osim želje za duhovnim druženjem u suprugu. Tako plemenitom mužu o kojem raspravljamo, vjernost njegove žene Gospodinu i njemu u svim životnim dužnostima, mogla bi na kraju biti blagoslovljena ostvarivanjem muževljevog posvećenja Gospodinu. Žena bi mogla imati dobre želje i ambicije u odnosu na materijalne ili čak i u odnosu na vjerske stvari koje njezin suprug možda ne bi bio sposoban cijeliti, koliko god plemenit i prirodan čovjek mogao biti. U tom bi slučaju ona trebala uvažiti Gospodinov savjet njegovom narodu, da bude *umjeren* u svemu; trebala bi uvažiti općenito slobodumlje njezinog supruga, i pritom ne kompromitirajući bilo što zbog savjesti ili principa, trebala bi imati na umu da je među njezinim supružničkim dužnostima, priznatima od Gospodina, ona koja zahtijeva od nje da mužu da mjeru njezina druženja. To bi moglo, a ne nepropisno, ometati njezino prisustvovanje *nekim* sastancima Crkve; ali trebala bi biti oprezna da ne bi u njejoj želji da udovolji mužu povrijedila savjest i ometala njene odgovornosti i poslušnost Gospodinu, njenom Nebeskom Zaručniku. Trebala bi imati na umu njegov nalog da mi ne trebamo zaboraviti naše zajedničko sastajanje. Sve na što ovdje potičemo je pokazivanje umjerenosti,

obzirnosti prema svom suprugu itd., tako da bi mogla podijeliti vrijeme do neke mjere s njim, dajući mu razuman udio njezinog društva.

Gdje su njih dvoje nejednako upregnuti – jedan nevjernik a drugi Novo Stvorenje – i gdje su, osim toga, pogrešno upareni prema tijelu, tako da je žena superiornija i suprug inferiorniji intelektualno, itd. – slučaj je puno kompliciraniji i zahtijeva povećanu mudrost i milost od strane vjernika. Apostol posebno opominje one koji imaju takvu situaciju, govoreći: „I žena koja ima muža koji ne vjeruje, a on je zadovoljan živjeti s njom, neka ga ne napušta,...Ako li se nevjernik rastavlja, neka se rastavi. U takvim slučajevima brat ili sestra nisu u ropstvu, nego nas je Bog pozvao na mir. Jer što znaš, ženo, hoćeš li spasiti svojega muža? Ili što znaš, mužu, hoćeš li spasiti svoju ženu?” (1. Kor. 7:13-16)

Jedna stvar koja je jasno pokazana glede dužnosti vjernika je da će on izvršavati svoju *dužnost* i nastojati na svaki častan, pravilan način očuvati mir u domaćinstvu i njegovu opću dobrobit, nastojeći praviti što manje poteškoća kao što to dopušta pravilna odanost principu i savjesti. Ako postoji stvarni razlog za razdvajanje, vjernik se mora pobrinuti za to da *uzrok* nije u njemu. Kristov Duh u njemu čini ga nježnijim, skromnijim, miroljubivijim, razboritijim, mudrijim, dugotrpljivijim, više strpljivijim, brižnijim i ljubaznijim iz dana u dan. Sve ovo, međutim, neće u svakom slučaju ispuniti zahtjeve situacija. Ponekad nevjernik posjeduje toliko opako prirodno raspoloženje i ustupa mu mjesto u tolikoj mjeri da je skroz razdražljiv; i kada je milostivo Božje postupanje prema Faraonu samo služilo tome da otvrdne njegovo srce, tako i Duh Božji u njegovoj djeci, u skladu sa njihovim najboljim sposobnostima u svim milostima i plodovima tog Duha, može se ponekad susresti samo s onom mržnjom koju tama ima prema svjetlosti i na koju se naš Gospodin osvrnuo govoreći: „tama mrzi svjetlost jer ju ona ukorava.” (Ivan 3:19,20) U

takvim slučajevima može uslijediti razdvajanje, kao što Apostol ističe, bilo da je popraćeno odlukom o razvodu sa zemaljskih sudova ili ne. U svakom slučaju, međutim Novo Stvorenje nema slobodu ponovo se vjenčati osim ako razvod nije bio odobren, i to po jednoj osnovi koju je spomenuo naš Gospodin – preljubnička nevjernost supružnika. Mat. 19: 9.

U gore citiranom tekstu Apostol izjavljuje: „Ako nevjernik [jedan] odlazi, neka odlazi”; ali to ne treba biti shvaćeno da znači da bi napuštanje od strane supružnika moglo pružiti slobodu ili mužu ili ženi da se udaju za drugoga: to samo ukazuje na to da bi vjernik na takvo napuštanje trebao gledati kao na jednu od životnih okolnosti koju dopušta božanska providnost, koju Bog može obilno preokrenuti za njegovu dobrobit – i prihvaćajući je kao takvu, trebaju se očekivati odgovarajuću prilike za korisnost u Gospodinovoj službi. Iako Apostol vrlo izričito ističe da vjernik neće biti onaj koji napušta, mi vjerujemo da su ljudski sudovi mudro razumjeli i protumačili u odlučivanju da postoji takva stvar kao što je „*konstruktivno* napuštanje” – naime, da bi supružnik mogao napustiti svog partnera u životu potpuno bez njihovog apsolutnog rastanka. Supruga nevjernica mogla bi pokazati, a u nekim slučajevima je pokazala toliko mnoge prezira vrijedne tiranije u domaćinstvu kako bi uništila sve njegove udobnosti svojstvene domaćinstvu i učinila ga stvarnim čistilištem, uništavajući vjersku literaturu njezina supruga i nastojeći da mu onemogućí čitanje ili proučavanje ili razmišljanje zbog namjerno izazvanog urnebesna od strane djece što je ona namjerno izazvala da zanemari riječ i savjet njihova oca i da ga tretiraju ponižavajuće.

Takva žena možda zapravo neće napustiti svog muža, ali sa zlobnim duhom možda ga radije preferira koristiti kao svog roba – da bi s njegovom snagom mogla uživati u životnoj udobnosti. Ljudski zakoni su takav pravac postupanja protumačili kao napuštanje – napuštanje bračnog saveza i obveza i ispravne i razumne životne dužnosti. Takav postaje prepreka i onaj koji nanosi štetu umjesto pomoćnik. U tom slučaju vjerujemo da je

suprug temeljito opravdan da se smatra *napuštenim*, i da nađe zaseban dom u koji bi mogao uzeti takvu djecu koja nisu bila skroz zatrovana majčinim pogrešnim pravcem postupanja. Njegove *obveze* prema takvoj ženi već su bile raskinute njezinim pravcem postupanja: upravo je ona napustila i prekinula bračni ugovor; i u povlačenju njezinog uzdržavanja on samo udovoljava zahtjevima njezina smjera. Međutim, ako se ona pokaje u bilo kojem trenutku, trebao bi biti velikodušan zbog njene krivice opraštajući joj i ponovno uspostavljajući na odgovarajućoj osnovi obiteljsko uređenje. Ništa u ovom savjetu ne treba razumjeti da se treba gajiti nestrpljenje ili spremnost na uvredu i da se osjeća povrijeđenim. Ljubav zahtijeva da sve *podnošljivo* postupanje treba biti uključeno; i ako je učinjeno zlo za zlo, riječju ili djelom, nepravda će se smatrati nadoknadom i oproštenom.

U drugim slučajevima napuštanje može biti od strane nevjerujućeg supruga. Podlost njegove izopačenosti može učiniti od njega brutalnog tiranina, bez obzira na zdravlje i sreću svoje žene, i posebno neprijateljski raspoloženim prema njezinim vjerskim gledištima. Kao što smo već istaknuli, na vjerniku je da traži i postigne milost duha ljubavi koji će omogućiti izdržljivost praktički „svega” i time profitirati – rasti u milosti pod takvim uvjetima; kultiviranjem Duha Gospodnjeg i njegovih različitih milosti. Ali postoji granica za sve stvari, i izvan te granice ne bi bilo ispravno ići. Preko te granice utjecaj na nepravednog suputnika bi nanio štetu umjesto korist. Svatko mora sam odlučiti što je ispravna granica podnošenja u takvim stvarima. Vlastita savjest mora odlučiti, nakon što je savjest obrazovana i slovom i duhom božanske Riječi. Kako se postiže rast milosti, iskušenja mogu postati ozbiljnija; međutim trebao bi postojati veći kapacitet za izdržljivost s krotkošću i većom količinom „duha zdrave pameti” s kojim će odrediti kada je točka neizdržive težine i ozljede postignuta. Milost odozgo je potrebna, obećana je i trebalo bi ju ozbiljno tražiti pod takvim uvjetima. (Jak. 1:5)

Postoje neplemeniti, grubi muževi koji nemaju ispravnu ideju bilo o muževoj dužnosti ili o ženinim vlastitim slobodama – čija je jedina predodžba o supruzi ta roba kojeg se muči, boljeg od bilo koga koga bi mogao zaposliti, ili ona jeftine zamjene za bludnicu. Takav tretman od muža je napuštanje s njegove strane i Božji zakon kako je obrazložen ovdje od Apostola pravilno protumačen je, mi vjerujemo, u potpunosti u skladu s ljudskim zakonima, koji izjavljuju da je za takvog muškarca ime muž pogrešna riječ – da ako je on ikada svjesno i stvarno sklopio bračni ugovor sa suprugom on ga je skroz i najodlučnije slomio, i takvim postupanjem je najuvjerljivije to dokazao. Žena s kojom se je tako postupalo može se slobodno smatrati napuštenom i da stvori što bolje uvjete za sebe koliko može; ali njoj na ovaj način nije dopušteno, bilo po ljudskim ili božanskim zakonima, da se ponovno vjenča. U tom slučaju trebala bi se obratiti Gospodinu ili da ublaži njeno stanje, ili, možda, otvori izlaz iz njega. Ona bi trebala uzeti u obzir dob njezine djece i što bi se moglo osigurati kako za njih, tako i za nju samu, i treba pažljivo i molitveno odvagati okolnosti prije nego što napravi taj korak. Ali ako su njezini uvjeti izdržljivi, neka ostane, kako kaže Apostol; i neka se nada tome da će pokazujući duh krotkosti, blagosti, strpljivosti, ljubavi, možda ponovno osvojiti srce svog supružnika i možda ga i pridobiti za Gospodina.

Poprilično smo se dugo bavili ovom temom, shvativši iz široke privatne prepiske da vrlo mnogo od Gospodinove najvjernije djece žive u bračnoj peći nevolje. Pod uvjetima poziva Novog Stvorenja, nitko ne bi smio očekivati da bi sadašnji život trebao biti gladak i ugodan san o zemaljskoj sreći, jer je naš Gospodin za njih posebno izjavio: „Čovjekovi će neprijatelji biti iz njegovog domaćinstva.” (Matej 10:36) Oni ne bi trebali biti iznenađeni biti pozvani da pretrpe puno Istine radi, i time dokažu Gospodinu njihovu vjernost Njemu i njegovoj Riječi; njihovu spremnost da izdrže sva vatrena iskušenja za koja on smatra najboljima da bi ih trebali imati za razvoj u

njima milosti Duha. Oni bi trebali shvatiti, također, da oni ne biraju vrstu vatrenih kušnji koje će ih razviti i pripremiti i učiniti ih prikladnim za Kraljevstvo, nego trebaju prepustiti cijelu stvar u ruke Gospodinove. Naša je dužnost, međutim, ukazati svima takvima koji pate da bi oni, nakon razumnog ispitivanja i razvoja, treba biti na straži za božanskim izbjavljenjem i otvaranje izlaza od stvari koje su suviše teške da bi ih mogli podnijeti. Ovo je u skladu s Gospodinovom opomenom i primjerom: „Kad vas progone u jednom gradu, bježite u drugi. „ (Mat. 10:23; 2:13; 4:12; 12:15)

Savjest, Završni Ispit

U vezi s tim stvarima mi smo ukazali na savjest i ovdje bi moglo biti prikladno skrenuti pažnju na to što podrazumijevamo pod tim pojmom. Mislimo na uvjerenje u to što je ispravno, a što je dužnost. Savršenom čovjeku savjest bi bila apsolutni vodič i znao bi što je ispravno i dužnost instinktivno; ali šest tisuća godina pada doveli su našu rasu u stanje u kojem je savjest zasigurno izvan reda – izopačena pogrešnim stavovima. Osnova Kršćanske savjesti je vjera u Boga i prihvaćanje njegove volje kao potpuno ispravne i priznanje naše ispravne obveze biti temeljito i srdačno poslušni božanskoj volji. Savjest, dakle, treba upravo takvo obrazovanje kakvo pruža Riječ Božja i razvijeno Novo Stvorenje zbog toga ima „duh zdrave pameti” – njegovo uvjerenje o tome što je ispravno i što je pogrešno se širi i pojašnjava se proporcionalno kako raste u milosti i u znanju i u duhu ljubavi. Pokoriti se savjesti znači raditi ono što vjeruje da bi Gospodin htio od njega da učini; i on ne smije prebrzo donijeti zaključak po ovom pitanju, nego treba pažljivo odvagati svjedočanstvo božanske Riječi i odlučiti u skladu s tim. Postoje ljudi koji dopuštaju strahu i ropstvu da zavladaju njihovom savješću i da ju iskvaru kao istinskog kontrolora. Pravi pravac postupanja za Gospodinov narod je da trebaju voditi svoju

savjest – to jest voditi svoja uvjerenja o tome što je ispravno, a što pogrešno *Zlatnim Pravilom* i svim dodatnim uputama koje Sveto Pismo iznosi.

Eunusi, Djevice, Celibat

Pitanja oko spolnosti spadaju među ona koja zasigurno daju Novom Stvorenju znatnu zbunjenost; i stoga ih ovdje ne treba zanemariti. Oni začeti od Duha za duhovne radosti i blagoslove, zajedništvo i pričest, instinktivno shvaćaju da fizički ili tjelesni odnos nije duhovno uzdižući, nego da je njegova tendencija u obrnutom smjeru. Dobro je da svi neoženjeni od Gospodinovih posvećenih izvažuju ovu temu temeljito prije stupanja u bračnu vezu i preuzimajući njene odgovornosti. Činilo se da Gospodin ukazuje na celibat s odobravanjem kad je rekao: „Jer ima eunuha koji su tako rođeni od majčine utrobe; ima i eunuha koje su ljudi uškopili; a ima eunuha koji su sami sebe [simbolično] uškopili radi kraljevstva nebeskog.” (Mat. 19:12) Odnosno, neki su iskazivanjem njihove volje, nakon njihovog posvećivanja Gospodinu, odlučili da se neće vjenčati već da će održati djevičanstvo živeći celibatnim životom. Sam je Gospodin bio jedan od njih, i sigurno je naš najplemenitiji primjer, čije bi smo korake trebali što tješnje slijediti. Apostol skreće našu pažnju na tu stvar rekavši:

„A što se tiče djevice [muških i ženskih], nemam zapovijedi Gospodinove, no dajem prosudbu kao onaj koji je zadobio milosrđe od Gospodina da bude vjeran. Smatram dakle da je zbog sadašnje tjeskobe [to će reći, pod sadašnjim uvjetima – naše vlastite nesavršenosti i nesavršenosti drugih s jedne strane, i posebne dužnosti, prednosti i mogućnosti onih koji su s druge strane napravili potpuno posvećenje Gospodinu] to dobro; čovjeku je dobro tako biti [da ostane u stanju u kojem ga je Istina zatekla, oženjen ili samac]. Jesi li

vezan za ženu? Ne traži rastavu! Jesi li rastavljen od žene? Ne traži ženu! Ako li se i oženiš, nisi sagriješio; i [žena] djevnica ako se uda, nije sagriješila.

„Međutim takvi [kao oženjeni] će imati tjelesnu nevolju, a ja bih vas htio poštediti. Ali ovo vam kažem, braćo: vrijeme je kratko. Preostaje da i oni koji imaju žene budu kao da ih nemaju [ignorirajući zemaljske odnose što je više moguće i misliti posebno o nebeskim stvarima]. I oni koji plaču [koji su u zemaljskoj nevolji], kao da ne plaču [nastojeći zaboraviti kušnje i razočaranja i poteškoće zemaljskog stanja u radosti i veselju zbog boljih obećanja koja su naša za budućnost]; i oni koji se raduju [u zemaljskom napretku], kao da se ne raduju [njihovo veselje u duhovnim stvarima prilično zasjenjuje sve zemaljske izvore radosti]; i oni koji kupuju, kao da ne posjeduju [ne misle na zemaljsko]; i koji koriste ovaj svijet, kao da ga ne iskorištavaju [dopuštajući umjerenosti i interesima Nove Prirode vršiti kontrolirajući utjecaj u svim životnim stvarima]; jer prolazi obličje ovoga svijeta [mi kao Nova Stvorenja trebamo živjeti u skladu s našim novim nadama, a ne stalno praviti pripreme za tijelo; već tražeći pod svaku cijenu kako bi smo naš poziv i izbor potvrdili i tako da budemo sunasljednici našega Gospodina u slavnoj rasporedbi i svijetu koji dolazi].

A htio bih da vi budete bezbrižni [u zemaljskom pogledu; i stoga, pored prethodno spomenute promjene razmišljanja i preobrazbe uma, sada skrećem vašu pažnju na određene neupitne činjenice]. Neoženjeni [potpuno posvećeni] se brine za ono što pripada Gospodinu: kako bi mogao ugoditi Gospodinu. A oženjeni se brine za ono što je od svijeta: kako bi mogao ugoditi svojoj ženi [Naći će se u stalnoj opasnosti od podjele njegovih naklonosti i stalnoj potrebi da bude budan, kako zemaljske sklonosti ne bi upile svo njegovo vrijeme i ljubav i interes, i da tako prekrši njegov savez s Gospodinom; a

interesi Istine moraju biti najvažniji želi li biti pobjednički učenik i nasljednik u Kraljevstvu]. Postoji [slično tome] i razlika između [stanje] žene i djevice. Neudana [potpuno posvećena] se brine za ono što je Gospodinovo: da bi mogla biti sveta i tijelom i duhom. A udana se brine za ono što je svjetsko, kako bi mogla ugoditi mužu.

A ovo govorim na korist vama samima [ne kao da vas nastojim dovesti u ropstvo ili na bilo koji način dodati vašem teretu, nego da vi koji niste vjenčani možete pažljivo izvagati stvar i razmotriti svoje duhovne interese i privilegije koje ćete izgubiti udajom];, ne da vam postavim zamku [da vas ograničim od pokazivanja vaših sloboda], nego navedem na ono što je prikladno [najpovoljnije vama kao Novim Stvorenjima], da možete posluživati Gospodinu nesmetano. No smatra li tko [da ostajući neoženjen] da neprikladno postupa prema svojoj djevici [prema prijateljici kojoj je dao razlog očekivati da će je oženiti], ako je ona i prošla cvijet svoje dobi [tako da je i sama izgubila druge bračne prilike kroz njezin angažman s njim], i tako je trebalo biti [ako joj treba zaštitnik ili onaj tko joj pruža podršku] , neka učini što želi [oženi se ili ne], ne griješi; neka se vjenčaju [ako se čini da to nužno nalaže slučaj]. Ali onaj tko ostaje čvrst u svome srcu, i nema potrebu, već ima vlast nad svojom voljom [da pokazuje samokontrolu i živi celibatom, kako bi se mogao dati potpunije Gospodinu i njegovoj službi], i tako je odlučio u svome srcu sačuvati svoju djevicu [svoje vlastito djevičanstvo ili čistoću], čini dobro. Tako dakle onaj koji nju [svoje djevičanstvo] udaje, čini dobro, a onaj koji nju ne udaje, čini bolje.

Žena je vezana Zakonom tako dugo dok njezin muž živi; ako li joj muž umre, slobodna je da se uda za koga hoće, samo u Gospodinu! No bit će sretnija, po mojoj prosudbi, ako ostane tako. A mislim da i ja imam Duha Božjega [Gospodinov um na ovu temu, što sam već izjavio. Ne govorim po zapovijedi ili

pod izravnim nadahnućem, nego prema mom uvjerenju ili sudu božanske volje.]]” (1. Kor. 7:22-40)

Nakon braka prekasno je da netko sam odluči da li ili ne on više voli živjeti celibatom. Apostol to najočitije ističe, izjavivši da niti muž ima isključivu kontrolu nad vlastitim tijelom, a niti supruga isključivu kontrola vlastitog tijela; nego da se je u braku svaki dao drugome u tolikoj mjeri da bi svako odbijanje umjereno razumnih bračnih prava iznosilo nepravdu i kršenje bračnog ugovora. Apostol o takvom pravcu postupanja govori kao o „uskraćivanju jedno drugome.” (1. Kor. 7:5) Vrijeme za razmatranje takvih stvari je prije braka. Niti bi bilo ispravno bilo pokušati vezati drugog, niti da bi se trebali zajedno zavjetovati na celibat u bračnim vezama. Umjerenost u ovoj kao i u svakoj drugoj zemaljskoj stvari mora biti zakon, kočnica s kojom će Nova Priroda nastojati održati njeno uzdizanje nad tijelom * – dovodeći čak i same misli srca u podložnost Gospodinu. Apsolutno uzdržavanje, koliko god ono bilo poželjno, ističe Apostol, ne smije se provoditi jedan protiv drugog, da ne postane zamkom i iskušenjem kršenja bračne obveze. On kaže:

„Neka muž iskazuje svojoj ženi dužnu [što bi mogla razumno, prirodno i opravdano tražiti], blagonaklonost, isto tako i žena mužu! Žena nema vlast [kontrolu] nad svojim tijelom, nego muž, a isto tako ni muž nema vlast [kontrolu] nad svojim tijelom, nego žena. Ne uskraćujete se jedno drugomu, osim po dogovoru, na neko vrijeme, da biste se posvetili postu i molitvi; zatim se ponovo sastanite, da vas ne bi Sotona iskušavao zbog vaše nesuzdržljivosti. Ali ovo kažem kao dopuštenje, a ne kao zapovijed. Jer bih htio da svi ljudi budu kao što sam ja [zadovoljan i slobodan, praktički eunuh];...Stoga kažem neoženjenima i udovicama: dobro je za njih ako ostanu kao što sam ja. Ako li se ne mogu suzdržavati, neka se žene, jer je bolje oženiti se negoli izgarati” – da ne izgore od nekontrolirane strasti koja bi ometala njihovo zajedništvo s Gospodinom i mogla bi se pokazati kao zamka. – 1. Kor. 7: 3-9

*Židovska ograničenja iz Lev. 20:18; 15:25

„Samo u Gospodinu”

Kako su razumni, koliko su mudri Gospodinovi nalozi! – koliko na dobrobit onih koji imaju sluha za njih i koji su poslušni njihovim savjetima! Da bi se Gospodinov narod trebao vjenčati „samo u Gospodinu” može isprva izgledati kao ograničenje, stješnjavanje, ropstvo: ali ne – to je samo savjet. Tko slijedi savjet, na koncu će utvrditi da je time bio blagoslovljen i tko god zanemari savjet će općenito naučiti svoju nemudrost naravno kroz teška iskustva kasnije.

Nijedan drugi ugovor ili aranžman koji se odnosi na stvari ovog sadašnjeg života nije toliko važan kao bračni ugovor: ipak izgleda da ljudi prilično uravnoteženog uma postupaju s njim na lagan i neozbiljan način. Čini se da neki roditelji razmatraju pažljivije i sa zdravijom prosudbom pitanje kupnje farme, uzgoj njihovih goveda, ovaca, konja, pasa i svinja, nego što uzimaju u obzir njihov udio u razmnožavanju ljudske vrste. Takvu nemudrost je teško objasniti, osim na pretpostavci da brak smatraju nekom vrstom lutrije, vođeni slučajem umjesto razumom; ili da oni smatraju Boga kao Stvoritelja svakog pojedinog člana ljudske rase – ne uspijevajući prepoznati da je Božje savršeno djelo, u pogledu naše rase, bilo postignuto u prvom paru, kojima je on dao reproduktivne sposobnosti koje su nasljedstvom došle njihovom potomstvu. Ispravan pogled na ljudsku prirodu jest taj da je ona najviši tip životinjskog stvorenja, i kao i ostali, Stvoritelj ih je obdario sa sposobnošću stvaranja svaki po svojoj vrsti. S ovog stajališta postaje odmah vidljivo da Bog nije izravni Stvoritelj nijedne ljudske obitelji koja sada živi, i da se ne može okriviti da su razne slabosti i nesavršenosti i imbecilnosti pod kojima rasa pati nesavršenosti njegovog djela, nego da je to zbog pada naše rase u grijeh i u prirodna djelovanja grijeha – koje teže sve više prema dolje u nesavršenost, degradaciju, smrt.

Čak bi i tjelesni muškarac i žena trebali uzeti pažljivo na razmišljanje pitanje uparivanja, tako da bi i oni dali svoj dio u

nadoknađivanju, koliko je to moguće, degradirajućih utjecaja koji utječu na rasu. Trebali bi shvatiti, na primjer, nužnost zakona za srodnike – da bi brak onih bliskih krvnih veza trebalo izbjegavati. Takvi propisi bili su nepotrebni na početku, kad su se Adamovi sinovi i kćeri vjenčali slobodno i bez ozljeda, jer, rasa budući je još uvijek bila gotovo savršena, ne bi dolazilo do određenih slabosti na djecu; ali sada, otkako je rasa postala uvelike demoralizirana, i budući da ne samo bolesti, već i također mentalne karakteristike i osobine i idiosinkrazije, vođeni nasljedstvom u obiteljima, dio je mudrosti da, više, dio dužnosti, pravde prema djeci koju bi htjeli stvoriti – da ne bi trebali samo izbjegavati bliske krvne veze, što bi moglo pojačati mentalne i fizičke posebnosti i idiosinkrazije, nego, dodatno, trebali bi što je više moguće prepoznati prikladnost odabira partnera drukčijeg temperamenta od njihovog vlastitog. Čini se da priroda pomalo pomaže u ovom pitanju, pa određene plavuše ili brinete obično i prirodno preferiraju supružnike suprotnog temperamenta.

Ali iako bi se ta pravila, koja pripadaju tjelesnom čovjeku, primijenila na Novo Stvorenje, ako je on zaključio da je to za njega najmudriji i u svakom pogledu najbolji način da se oženi postoji još jedna daljnja Apostolova opomena koja treba voditi Novo Stvorenje kod uparivanja prema tijelu – on bi trebao odabrati „u Gospodinu.” Tada bi on bio uparen u duhovnim stvarima kao i u tjelesnim. Neki bi mogli urgirati da ako bi blizak odnos prema tijelu mogao stvoriti krajnosti u djece, tako blizak odnos prema duhu može se pokazati štetnim – izračunava se da proizvodi ekscentričnu djecu u pogledu moralnih i vjerskih pitanja. Mi odgovaramo, Ne: proporcionalno primanju novog uma, njegov je utjecaj suprotan ekscentričnosti tijela. Apostol izjavljuje: „Mi imamo Kristov um,” „duh zdravog uma”- stvari promatramo sa Kristovog stanovišta. Novo Stvorenje je začeto njegovim Duhom, iako je

još uvijek nesavršeno prema tijelu; i vodi se Duhom kroz Riječ u razumijevanju božanskog uma u svim pitanjima.

Istina, ovaj novi um mora se pokazivati kroz smrtno tijelo i njegov nesavršeni aparat za razmišljanje; ipak, iako nesavršenosti tijela mogu obojati novi um do izvjesne mjere i iskriviti njegovu veličanstvenu i lijepu simetriju, volja je nadmoćnija, a tijelo jest više ili manje pod utjecajem iste, razvijeno, oblikovano, vođeno i postupno se transformira, tako da onaj tko primi um Kristov će sigurno postati, u istom omjeru, prijemljiviji i još više zdraviji u svojim razmišljanjima o svim pitanjima i interesima života. To ne mora značiti da će biti cijenjen od svijeta kao mudriji nego prije; ali to znači da će on doista biti mudriji, i da neuspjeh svijeta da raspozna njegovu sve veću mudrost će biti zato što je svijet slijep, nemudar, nema Kristov um i stvari vidi općenito s iskrivljenog stajališta izopačenosti i sebičnosti. Mudrost koju želimo je ona koja dolazi odozgo, koja će nas Apostol objašnjava učiniti čistijima, mirnijima, milosrdnijima, ljubaznijima prema braći, prema obitelji, prema čovječanstvu općenito – da, i također prema divljim zvijerima. Mudrost ovog svijeta, kako objašnjava Apostol, zemaljska je, tjelesna, đavolska. Nisu svi svjetovni muškarci i žene tjelesni i đavolski, nego da je opći trend svjetovne mudrosti u tom smjeru; i da čovječanstvo, koliko god bilo zaslijepjeno, teži protiv zakona sebičnosti s kojima je vezano, premda može neprestano nastojati sakriti svoje lance ropstva kako od sebe tako i od drugih.

„U Gospodinu” treba shvatiti da znači puno više nego samo nominalno vjerovanje u Gospodina, puno više od pukog članstva u nominalnoj crkvi. Svjetski ljudi trebaju ženiti svjetovne ljude; nominalni crkveni ljudi trebaju vjenčati nominalne crkvene ljude; puki vjernici, vjerujući u zaslugu Kristove krvi, trebali bi se vjenčati sa sličnim sputnicima. Ali oni koji su poduzeli korak potpunog posvećenja i postali članovima Kristovog tijela, Novog Stvorenja, ponovno začeti, trebali bi se vjenčati samo sa svojom

vlastitom vrstom – samo Nova Stvorenja – samo one koji su „u Gospodinu” kao prihvaćeni članovi Kristova tijela, dionici njegovog duha svetosti; i osim toga, kao što je već prikazano, svatko bi se trebao pobrinuti da se održavaju ispravne spolni odnose. Žena bi se trebala pobrinuti da se uda samo za takvog čovjeka „u Gospodinu” na kojeg se ona može moralno ugledati, intelektualno, duhovno, kao glavu obitelji – onoga koga ona može „poštovati.” Muškarac bi se trebao pobrinuti za to da se vjenča s jednom „u Gospodinu” koja bi bila, koliko god bi on bio sposoban prosuditi, istinski pomoćnik, čista duha, puna ljubavi, nježna, uslužna – ona koja nije njegov nadređeni, na koju bi on prirodno bio dužan gledati prema gore i cijeniti ju kao ispravnu glavu obitelji. Novo Stvorenje bi trebalo poštovati ova pravila uparivanja, imajući duh zdravog uma, koliko god ona mogla biti zanemarena od svijeta, koji nije vođen Gospodinovim umom, već su skloni krenuti svojim vlastitim putem, voditi se svojim hirovima ili maštarijama ili međusobnim obmanjivanjem. Ako se pojave sumnje, riješite ih sa sigurne strane – pričekajte dok se ne riješe.

Moglo bi se tvrditi da ako bi se brak razmatralo sa takvog konkretnog stajališta, dobre partije za brak bi bile rjeđe. Mi odgovaramo da to može biti tako; ali da je veliki razmjer onih koji su sada u braku, posebno onih koji Gospodnjom milošću dolazi do jasnijeg razumijevanja njihovog odnosa s Gospodinom kao Novih Stvorenja i upoznati su sa njegovim savjetom u interesu njihovog duhovnog razvoja u pitanjima koja se odnose na tijelo, ne bi ponovno vjenčali kao što su učinili – sada su mudriji. S mnogima od svjetovnih mogućnost, prema zemaljskim sudovima i običajima, potpunog razvoda i drugog braka, čini se da ih to čini manje probirljivima, manje opreznima u pogledu uparivanja. Ali Novo Stvorenje bi trebalo imati na umu da je njegov bračni ugovor sličan onome između Gospodina i Crkve – vječan; da ga ne otkazuje bilo koji zemaljski sud do te mjere da dozvoli drugi brak, osim zbog navedenog uzroka. (Matej 19:9) Gospodinovom narodu, „u Gospodinu”, brak je dakle vrlo ozbiljan ugovor i trebao

bi se poduzeti tek nakon molitvenog, promišljenog razmatranja i ispitivanja svake značajke koja u najvećoj mjeri utječe na situaciju onoliko koliko se može razaznati.

Novo Stvorenje ima još jednu zaštitu po ovom pitanju. Prema njihovom savezu s Gospodinom oni su odustali od vlastite volje i umjesto toga prihvatili volju njihove Glave, Gospodina; i ako je ovo njihov stav uma – iskrena želja za upoznavanjem Kristove volje (1) u pogledu toga da li se ili se uopće ne bi trebali vjenčati i (2) u pogledu Gospodinovog izbora za njih, oni će, nakon što upotrijebe njihove najbolje prosudbe i slobodu odlučivanja, predati cijelu stvar Gospodinu i moliti se za njegovo uplitanje u stvari u skladu s njegovom mudrošću, počivajući u svojim srcima zadovoljni s tim kakva god će biti naknadna vodstva božanske providnosti – bilo povoljna ili suprotna onome što je njihov najbolji sud bio odobrio. Jedino tako i nikako drugačije Gospodinov narod može biti siguran da idu pravim putem. U pogledu prethodno rečenog, koliko je važno da Novo Stvorenje treba imati jasno na umu upute Gospodinove Riječi o ovoj temi; da bi trebali imati sam duh Istine; i da neprestano imaju na umu činjenicu da su Nova Stvorenja – koja ne žive kao svijet, da jednostavno uživaju u sadašnjem životu, jednostavno podižu obitelji prema tijelu, nego da njihov najviši cilj, namjera, nastojanje, treba biti hoditi po Duhu i slijediti Gospodinove upute u svim pitanjima tjelesnim, isto tako kao i duhovnim. Uvijek bi trebali imati na umu činjenicu da su posvećeni Gospodinu, mrtvi s Kristom u pogledu ovog svijeta; i da njihov glavni cilj i namjera od sada treba biti koristiti sadašnji život i zemaljske posude kao žrtve na najmudriji mogući način u interesu Novog Stvorenja i njegovog općenitog djela služenja i slavljenja Gospodina i izgrađivanja sebe i drugih sa sličnom dragocjenom vjerom u duhovne milosti! Koliko je važno da oženjeni i neoženjeni i oni koji razmišljaju o braku, imaju na umu da je njihovo sve položeno na žrtvenik, i da njihova pobjeda i postizanje slavnih stvari koje su obećane može doći samo kroz

dokončanje žrtve; i, prema tome, da bi sve stvari sadašnjeg života trebale biti uređene, koliko je to moguće, na način koji će najbolje služiti vlastitoj duhovnoj dobrobiti, dobrobiti braće i na slavu naše Glave!

On Zna

- „On zna put kojim ja idem—
 Ma što onda ako je mračan,
 Ili neravan, ili ograđen uokolo—
 Njegov štap će me utješiti.
- „I trebam li uskratiti Njegovoj ljubavi
 Ono što mi se čini tako blizu, tako dragim,
 tako dražesnim,
 Ponizno ću uzeti tu stvar
 I položiti je kod Njegovih nogu.
- „Kako je lijepo znati da On zna,
 I brine, i drži me za ruku—
 Sigurno će voditi dok
 Ne dosegnem Nebesku Zemlju!.,